

Neem en lees

Wilhelmus à Brakel

Wilhelmus à Brakel, een gedreven dienaar in Gods Kerk, door dr. W. Fieret, uitgegeven bij Den Hertog onder het ISBN nummer 9.789.033.127.922. Prijs € 19,90. Dr. W. Fieret was jarenlang werkzaam in het reformatorisch voortgezet onderwijs. Hij promoveerde op het proefschrift 'de staatkundig gereformeerde partij (1918-1948) en schreef diverse boeken en artikelen op het terrein van de (Kerk)geschiedenis.

Vader Brakel (1635-1711), deze erenaam droeg hij al tijdens zijn leven, niet in het minst om zijn populaire dogmatiek, die naast leerstellige inhoud ook heel praktisch van aard is. Dan hebben we het over De Redelijke Godsdienst, een standaardwerk uit de tijd van de Nadere Reformatie.

Wat is het verschil met andere beschrijvingen van À Brakel en deze biografie? De nadruk ligt op het feit dat deze predikant op diverse terreinen van zich liet horen. Bijvoorbeeld in de strijd om de onafhankelijkheid van de kerk, die bedreigd werd. Tegenover de labadistische crisis nam Brakel een duidelijk standpunt in. Was Brakel strijdvaardig? Ja, maar tijdens zijn lange loopbaan in vier Friese gemeente en als stadspredikant in Rotterdam gaf hij ook op een pastorale wijze geestelijk leiding aan de vele honderden gemeenteleden. Daarbij speelde zijn geestelijke vorming, waarin zijn vader Theodorus à Brakel een belangrijke rol speelde, nadrukkelijk in door. Wilhelmus à Brakel heeft met de genade en de gaven, die hij ontvangen had, Gods Kerk met ere gediend.

W. Fieret heeft eerder een boekje geschreven (samen met zijn overleden vriend drs. A. Ros), m.b.t. Vader Brakel, dat was bestemd voor de schoolverlaters van de Brakelschool in Amersfoort. Deze school is later met andere scholen gefuseerd tot het Hoornbeek College.

De bedoeling en opzet van dit boek wil Wilhelmus à Brakel plaatsen in de context van zijn tijd. Voor ons is

het moeilijk om in te denken hoe het leven in de 17e en 18e eeuw er uitzag.

Het Bijbelse denken zat tot in de haarvaten van vrijwel ieder mens. Het diepe besef dat er een God is Die alles bestuurt, stempelde het denken en doen van de mensen in die tijd. Deze manier van denken is veel 21e-eeuwers, die allen in sterke om minder sterke mate beïnvloed zijn door secularisatie, vreemd geworden.

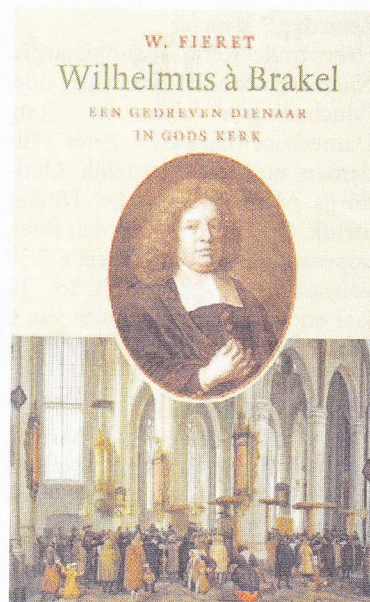
De auteur wil antwoord geven op de vragen: hoe dacht en leefde Brakel, waarom schreef hij zoveel, en wat nog belangrijker is: waarom schreef hij wat hij schreef, wat dreef hem? Waarom spreken zijn boeken tot vandaag de dag zoveel mensen aan?

Uitdrukkelijk wil Fieret er voor waken om Wilhelmus à Brakel op een voetstuk te plaatsen en hem te gebruiken voor bepaalde standpunten. Daar moest Brakel zelf ook niets van hebben. Brakel beseft goed dat hij een zondig mens was, die alleen van genade moest leven. Om die reden was hij er niet voor dat er na zijn overlijden tijdens een kerkdienst een rouwpreek aan hem gewijd zou worden.

De schrijver wil zich zelf bewaren voor speculaties, daarom komt À Brakel ruimschoots aan het woord. De leesbaarheid van de citaten wordt vergroot, omdat Fieret de meest recente volledige uitgave van de Redelijke Godsdienst, die in 2010 gepubliceerd is, gebruikt heeft. Fieret beveelt dit boekje van harte aan, omdat het meer dan de moeite waard is om kennis te nemen van het leven van Wilhelmus à Brakel en zijn op de Bijbel gefundeerde werken. Daar sluit ik me volledig bij aan. Zeker in een tijd waar lezen toch een minder belangrijke plaats inneemt dan in vorige tijden. De indeling van dit waardevolle boek: 1. Een biddende vader; 2. De studie jaren van Wilhelmus à Brakel; 3. Het allerwaardigste ambt; 4. Een ijverig dienaar in Gods werk; 5. Een onverzettelijke Fries; 6. Aansporing tot bekering en zelfonderzoek; 7. De nieuwe mens; 8. Jean de Labadie, een dwaalgeest?; 9. Bestrijding van het labadisme; 10. Prediken lang na zijn dood; 11. Levensende en betekenis.

Een zeer uitvoerige literatuurlijst laat zien, dat de auteur niet over

B.S. van Groningen

een nacht ijs gegaan is, maar telkens teruggrijpt op eerder verschenen werken, zodat e.e.a. goed gedocumenteerd naar voren wordt gebracht. Nog een citaat uit dit boek ter afronding: (pag. 188/189)

Brakel kende het hart van de mensen. Hij wist van hun strijd en moeite, van hun twijfel en aanvechting, van hun troost en zekerheid. Daarmee wist hij mensen te raken. Dat maakte de praktische en pastorale delen van zijn boek zo geloofwaardig en betekenisvol. Sara Nevius (zijn vrouw) schreef daarover in haar al eerder genoemde gedicht:

*Hier 's allerhande stof, kies naar uw lust en oordeel,
Meest naar uw zielsgebrek, beoog alzins uw voordeel.
Zoek wezenlijk profijt, bijzonder dat uw hart,
In waarheid zij voor God, en niet bedrogen wordt.
En als ge in stilligheid zult op de zaken malen,
Wil hemels licht en kracht veelvoudig nederdalen
Tot waarheid en tot deugd, om in volstandigheid
Het levenspad te gaan in veel gemoedigheid.*

Brakel slaagde erin om als praktische theoloog de vertaalslag te maken naar het gewone gemeentelid en de kerkganger. Daarin lag zijn grote kracht. Dat maakte À Brakel tot een theoloog, een predikant, een zielzorger met het evenwicht tussen enerzijds het belang van kennis van en grondige verdieping in de Bijbelse waarheden en anderzijds het bevindelijke, innerlijke leven van het geloof.